

بررسی نقش شاخص‌های توسعه پایدار شهری در احساس امنیت اجتماعی شهروندان

*مجتبی رفیعی^۱، هادی غفاری^۲، مهتاب پاک‌نیا^۳

۱. دانشیار گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور

۲. دانشیار گروه اقتصاد، دانشگاه پیام نور

۳. کارشناس ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه پیام نور

(دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۱۵ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۱۲)

Review of the Role of Indicators of Sustainable Urban Development on Social Security Feeling of Citizens

*Mojtaba Rafiee¹, Hadi Ghaffari², Mahtab Paknia³

1. Associate Professor, Department of Management, Payame Noor University

2. Associate Professor, Department of Economics, Payame Noor University

3. M.A in Governmental Management, Payame Noor University

(Received: 2020.10.06

Accepted: 2021.03.02)

Abstract:

The purpose of this article is to investigate the role of sustainable urban development in the social security feeling of citizens. The research method is survey and the data are collected in the field. In the next step, a researcher-made questionnaire was used to collect data. The opinions of professors and experts have been used to assess the validity of the questionnaire. Cronbach's alpha coefficient was also used to measure the reliability of the questionnaire, which was equal to 0.86. The statistical population included people aged 20 to 54 in Khorramabad, which according to the 2016 census is equal to 70,417 people., and analyzing the results of the questionnaires to examine the impact of urban sustainable development indicators Urban on the social security of citizens has been investigated and analyzed using regression test to test the research hypotheses. The results of the study indicated that each of the indicators of urban sustainable development (economic, post-social, post-cognitive dimension) had a positive impact on the sense of social security. Finally, we conclude that in general indicators of sustainable urban development on the sense of social security of citizens have an impact and the more cities develop in terms of these indicators, the more people will feel socially secure.

Keywords: Sustainable Development, Security, Urban Security, Social Indicator, Economic Indicator, Ecological Indicator.

چکیده:

این مقاله درصدد است تا نقش توسعه پایدار شهری در امنیت اجتماعی شهروندان را بررسی نماید. روش این پژوهش، پیمایش بوده و گردآوری داده‌ها از طریق روش میدانی انجام شده است. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده و برای سنجش روایی پرسشنامه از نظرات اساتید و خبرگان استفاده شده است، همچنین برای سنجش پایایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب مربوطه معادل ۰/۸۶ بوده است. جامعه آماری شامل افراد ۲۰ تا ۵۴ ساله شهر خرم‌آباد بود که بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ برابر با ۷۰۴۱۷ نفر بوده‌اند. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده و تعداد نمونه ۳۸۴ نفر بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک رگرسیون و آزمون همبستگی پیرسون استفاده گردید. نتایج پژوهش حاکی از این بود که هر کدام از شاخص‌های توسعه پایداری شهری (بعد اقتصادی، بعد اجتماعی و بعد اکولوژیک) بر احساس امنیت اجتماعی تأثیر مثبت داشته است، در نهایت نتیجه نشان داد که به‌طور کلی شاخص‌های توسعه پایدار شهری بر روی احساس امنیت اجتماعی شهروندان تأثیر داشته و هر چه شهر از نظر این شاخص‌ها پیشرفت داشته باشد، مردم احساس امنیت اجتماعی بیشتری خواهند داشت.

واژه‌های کلیدی: توسعه پایدار، امنیت، امنیت شهری، بعد اجتماعی، بعد اقتصادی، بعد اکولوژیکی.

مقدمه

امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی انسان در تمام وجوه زندگی اهمیت داشته و آگاهی از امنیت یک اجتماع نقش مؤثری برای شناخت چالش‌ها و راهکارهای توسعه یک جامعه دارد (Sarookhani & Navidnia, 2008). همچنین این شناخت جهت تقویت زیرساخت‌های توسعه یک جامعه عمل می‌نماید و ناامنی، مانعی برای توسعه یافتگی قلمداد می‌شود. امنیت به عنوان یکی از مؤلفه‌های زندگی شهری، پیش‌نیاز هرگونه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی محسوب می‌شود که با سطح پیشرفت جامعه در ارتباط است. از آنجا که توسعه و توسعه پایدار شهری طی دهه‌های اخیر به تدریج به پارادایم نوین و اصلی در ادبیات نظری و علمی رایج در باب توسعه و برنامه‌ریزی شهری تبدیل شده است (Hassanzadeh, 2016; Rahmani, 2013) بنابراین در ترسیم الگوی پایدار شهری، محورهایی چون پایداری اقتصادی، پایداری فرهنگی و اجتماعی و پایداری محیط زیست، نقش راهبردی دارند. طی سال‌های اخیر بخش زیادی از جمعیت کره زمین از سوی شهرها جذب شده است و این اولین بار در طول تاریخ است که تعداد افرادی که در شهرها زندگی می‌کنند، به همان اندازه افراد ساکن در بیرون از شهرها رسیده است. سازمان ملل برآورد کرده است تا سال ۲۰۳۰ بیش از ۶۰ درصد مردم جهان در نواحی شهری زندگی خواهند کرد، باوجود اینکه شهرها از نظر جغرافیایی تنها حدود ۲ درصد از سطح زمین را اشغال کرده‌اند. آنها بیش از نیمی از جمعیت جهان را در خود جای داده و به دلیل نیاز به انرژی و خوراک به مجموعه‌های بزرگ مصرفی تبدیل گردیده‌اند (Egger, 2005).

به نظر چلبی، امنیت از عوامل نظم‌بخشی در جامعه است. ناامنی، حالات یا موقعیت‌هایی هستند که نظم و انسجام و آرامش جامعه را برهم می‌زنند (Chalbi, 1996). امنیت یک کشور به معنی مقدار ثباتی می‌باشد که کشور از آن برخوردار است بنابراین چارچوب هر نوع مقوله با ارزش امنیت باید چندبعدی بوده و بر اساس ملاحظات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، قومی و ایدئولوژیک و همچنین نظامی بنا نهاده شده باشد (Buzan, 2008).

از طرفی توسعه پایدار، یک فرایند پویا در جوامع در حال پیشرفت است، جوامعی که نیازهای نسل حاضر و آینده را از طریق بازسازی و تعادل بخشی محلی به سیستم‌های اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی و پیوستن جریان‌های محلی به ارتباطات

جهانی هماهنگ می‌سازند (Alshuwaikhat, 2017).

متداول‌ترین تعریف از توسعه پایدار، تعریفی است که کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه (۱۹۸۷) ارائه داده است. کمیسیون مذکور، توسعه پایدار را بدین صورت تعریف می‌کند: توسعه‌ای که نیازمندی‌های نسل حاضر را بدون لطمه زدن به توانایی نسل‌های آتی در تأمین نیازهای خود برآورده می‌سازد (WCED, 2019).^۱

درمجموع می‌توان گفت توسعه پایدار به معنی تلفیق اهداف اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی برای حداکثر سازی رفاه انسان فعلی بدون آسیب به توانایی‌های نسل‌های آتی برای برآوردن نیازهایشان می‌باشد (Shokouei et al., 2011; Sharifnejad, 2010). مطرح‌شدن توسعه پایدار در سال‌های اخیر به‌ویژه بعد از گزارش ۱۹۸۷ از سوی کمیسیون جهانی محیط زیست و توسعه، نشان از وخامت اوضاع محیط زیستی جهان دارد. دنیای امروز تحت فشارهای متعدد اقتصادی، محیط زیستی و اجتماعی قرار گرفته است. در سه دهه اخیر نشانه‌هایی از پدید آمدن توسعه پایدار برای پاسخ به فشارها به چشم می‌خورد (Soltani pour & Damari, 2016).

ساختار شهرها به واسطه تغییرات پرشتاب اجتماعی و اقتصادی ناشی از جهانی‌شدن در عرصه‌های ارتباطات و اطلاعات شاهد دگرگونی‌های گسترده‌ای بوده و خواهند بود (Parter et al., 2001; Gills, 2002). شهرها نیازمند به بازسازی مجدد خود جهت همگام شدن با این تغییرات خواهند بود، با افزایش جهانی شهرنشینی و زندگی شهری، توسعه شهری و مدیریت شهرها و نواحی اطراف آنها به عنوان مبنای شکل‌گیری اقدامات و تعاملات اجتماعی و اقتصادی که باید بهتر شناخته شوند، ضرورت یافته است (Kazemian, 2011; Shirvan, 2014; Pearce et al., 2011). زیرا پایداری و توسعه پایدار تبدیل به موضوع روز جامعه جهانی معاصر شده است و رسیدن به توسعه پایدار بدون شناخت شهرها، به عنوان مهم‌ترین نمود کالبدی تمدن بشری، به نظر غیرممکن خواهد بود (Smith, 2005; Haughton, 1997). در این میان ضرورت پرداختن به مقوله احساس امنیت آنجایی مهم می‌نماید که پیوستگی متقابل میان توسعه و امنیت اجتناب‌ناپذیر است. در بررسی علل احساس امنیت، مطالعات زیادی صورت گرفته و از جنبه‌های مختلف این مفهوم بررسی شده است اما در این پژوهش به این نکته اشاره شده که چقدر فضای شهری یا

1. World Commission on Environment and Development

درگیر ارزش‌های دولت‌ها و امنیت اجتماعی درگیر ارزش‌های گروهی است و تمایزی نیز بین امنیت ملی و اجتماعی وجود دارد. به این معنا که سطح تحلیل در امنیت ملی، دولت‌ها و در امنیت اجتماعی گروه‌ها هستند؛ دوم اینکه وجه مسلط مخاطرات و تهدیدات امنیتی ملی در بعد خارجی تعریف شده، درحالی‌که تهدیدات علیه امنیت اجتماعی عمدتاً نگاه به درون دارد و سوم آنکه، در امنیت ملی وجه سلبی امنیت و در امنیت اجتماعی وجه ایجابی امنیت بیشتر موردتوجه قرار دارد. لیکن در شرایط حاضر امنیت اجتماعی نمی‌تواند بدیلی برای امنیت ملی محسوب شود چراکه ابزار قدرت و مشروعیت آن در حیطه دولت قرار دارد. ازاین‌رو قسمت اعظم تأمین اجتماعی بر عهده دولت‌ها می‌باشد (Navidnia, 2007).

لطفی (۲۰۱۴) در تحقیق خود به بررسی احساس امنیت در فضاهای عمومی (مطالعه موردی کلان‌شهر شیراز) پرداخته است که یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد میزان احساس امنیت در فضاهای عمومی مناطق کم‌درآمد با میانگین ۱۲ / ۷۴ بیش از میانگین میزان احساس امنیت کاربران فضاهای عمومی در مناطق متوسط نشین (۵۶ / ۱۱) و مرفه نشین (۴۲ / ۱۲) است. با توجه به میانگین داده‌های موجود در مناطق مختلف شهر شیراز، تفاوت مشاهده شده بین میانگین‌های مناطق مختلف شهر از نظر میزان احساس امنیت فضاهای عمومی، هرچند با اندک تفاوت مورد تأیید قرار می‌گیرد.

لمپل^۲ (۲۰۰۵)، در مقاله‌ای بیان می‌کند که توسعه پایدار، اگرچه به‌طور گسترده به‌عنوان یک عبارت و ایده استفاده می‌شود، معانی مختلف و همچنین پاسخ‌های مختلفی را در برمی‌گیرد. به‌طور کلی مفهوم توسعه پایدار، تلاشی برای حل نگرانی روبه رشد درباره طیف وسیعی از مسائل محیط‌زیستی با مسائل اجتماعی و اقتصادی است. توسعه پایدار برای مقابله با چالش‌های اساسی بشریت در حال حاضر و آینده است. بالین حال برای انجام این کار، نیاز به وضوح بیشتر در معنا، تمرکز بر معیشت پایدار و رفاه بلندمدت محیط‌زیستی است که نیاز به یک‌پایه قوی در اصول مرتبط اجتماعی و محیط‌زیستی و حقوق انسانی عادلانه دارد.

اقبالی نژاد (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی تأثیر شاخص‌های توسعه پایدار بر کیفیت زندگی شهری (مورد مطالعه: ناحیه ۱ منطقه ۲۲ شهرداری تهران) پرداخته است. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن بود که بین

درواقع شاخص‌های توسعه شهری در میزان احساس امنیت در یک جامعه مؤثر می‌باشند.

با توجه به ابعاد مختلف توسعه پایدار شهری در این پژوهش علاوه بر امنیت شهری، تأثیر ابعاد اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیک توسعه پایدار بر روی احساس امنیت موردبررسی قرار گرفته است. لذا فرضیه‌های این پژوهش به شرح زیر می‌باشند:

شاخص‌های توسعه پایدار شهری در احساس امنیت اجتماعی نقش دارند.

شاخص‌های توسعه پایدار (بعد اقتصادی) شهری در احساس امنیت نقش دارند.

شاخص‌های توسعه پایدار (بعد اجتماعی) شهری در احساس امنیت نقش دارند.

شاخص‌های توسعه پایدار (بعد اکولوژیک) شهری در احساس امنیت نقش دارند.

نویدینیا (۲۰۰۷) به مطالعه ابعاد امنیت اجتماعی در بین خانواده‌های ساکن در شهر تهران پرداخته و رویکردهای امنیت را تشریح و با توجه به نظرات بوزانریا، مویور و مالر^۱ اظهار می‌دارد: عواملی که هویت یک جامعه را تهدید می‌کنند ممکن است شامل آزادی بیان تا قابلیت‌های یک جامعه برای ابراز و بیان خود متنوع باشند. وی همچنین به نقل از بوزان می‌گوید: این عوامل ممکن است مشتمل بر ممنوعیت به‌کارگیری نام‌ها، لباس و همچنین بستن مکان‌های آموزشی، دینی و یا تبعید و کشتار اعضای گروه خاص، همچنین محتمل بر کشتن اعضای گروه یا برخی افراد غیرنظامی یا مانند محروم کردن گروه‌ها از حقوق و آزادی‌های زبانی باشند. وی با تأملی نظری در امنیت اجتماعی معتقد است: آنچه از حوزه امنیت خارج مانده هویت دینی، قومی و محلی افراد است و هویت اجتماعی موضع امنیت اجتماعی است. لذا می‌توان در تعریف امنیت اجتماعی این‌گونه آورد که: توانایی حفظ هویت واحدهای اجتماعی و به تعبیر دقیق‌تر، توانایی پاسداشت از تعلقات و پیوندهای مشترک میان اعضای واحدهای اجتماعی. در حال حاضر امنیت صیغه عقلانی داشته اما می‌توان با ایجاد نگرش تکثرگرایانه، روابط اجتماعی باز و گسترده را برای تعامل گروه و نهایتاً امنیت اجتماعی فراهم آورد. این مقاله بین امنیت عمومی و امنیت اجتماعی تمایز قائل شده است. مهم‌ترین تمایز این دو را اولاً در سطح تحلیل امنیت و ثانیاً مراجع امنیت می‌دانند. امنیت عمومی

شاخص‌های اجتماعی، کالبدی - عملکردی و محیط‌زیستی توسعه پایدار و کیفیت زندگی شهری رابطه مثبت و معنادار وجود دارد (Eghbali Nezhad, 2017).

امنیت: ریشه لغوی امنیت از زبان عربی نشأت گرفته و در زبان فارسی متداول شده است و تقریباً به همان معنا به کار می‌رود. امنیت از کلمه امن ریشه می‌گیرد که واژه‌های آرامش یافتن، بیمناک نبودن و نترسیدن را در ذهن متبلور می‌سازد و در مفهوم مصدري از الامن به عنوان دستیابی به اطمینان و آرامش پس از رهایی و ترس سخن می‌رود. علاوه بر این معنا، الامن مترادف با اطمینان و آرامش نیز می‌باشد. امنیت همچنین معادل واژه security که ریشه لاتین آن secures و در لغت به معنای نداشتن دلهره و دغدغه است؛ بنابراین معنای لغوی امنیت رهایی از تشویش، اضطراب، بی اطمینانی و مخاطره است. در این معنا بخش اعظم رفتارهای فردی، گروهی و اجتماعی صیغه‌ای امنیتی پیدا می‌کند، چراکه هیچ رفتاری فارغ از مخاطره و قدری تشویش نیست و اطمینان مطلق نه میسر است چون رفتار انسان‌ها قابل کنترل کامل نیست (و نه مطلوب) چراکه اطمینان مطلق، پویایی را از جامعه گرفته و علم و تحقیق را تعطیل می‌کند.

امنیت در زبان فارسی به معنی «آزادی، آرامش و فقدان ترس از دیگران آمده است» در فرهنگ علوم رفتاری دو معنا از واژه امنیت ارائه شده است: ۱. حالتی که در آن، ارضای احتیاجات و خواسته‌های شخصی انجام می‌پذیرد. ۲. احساس ارزش شخصی، اطمینان خاطر، اعتماد به نفس و پذیرشی که نهایتاً از سوی طبقات اجتماعی نسبت به فرد اعمال می‌شود (Hezar Jaribi & Safari Shali, 2019).

به نظر چلبی، امنیت از عوامل نظم‌بخشی در جامعه است. ناامنی، حالات یا موقعیت‌هایی هستند که نظم و انسجام و آرامش جامعه را بر هم می‌زنند (Chalbi, 1996). بوزان^۱ (۲۰۰۸) در کتاب مردم، دولت‌ها و هراس تعاریف مختلفی درباره امنیت را این گونه خلاصه کرده است. باید یادآوری کرد که در این تعاریف، امنیت هم شامل سطوح خرد و هم کلان می‌گردد.

آرنولد ولفرز^۲ امنیت در بعد عینی فقدان تهدید نسبت به ارزش‌ها و در جهت ذهنی، فقدان ترس از اینکه چنین ارزش‌هایی مورد هجوم واقع شوند را موردسجش قرار می‌دهد.

ریچارد اولمان^۳: امنیت ممکن است نه به مثابه هدف بلکه به عنوان یک نتیجه تعریف شود. این بدان معناست که تا وقتی مورد تهدید واقع نشده‌ایم و امنیت خود را از دست نداده‌ایم نمی‌توانیم که به هر طریقی به مسیر زندگی آنان لطمه وارد کنیم به بیان دیگر امنیت ممکن است به توانایی ملت در نگهداری و حفظ نظم قانونی و تأکید بر هویت اصیل خود در زمان و مکان اطلاق شود.

همچنین انسجام، دلالت بر توافق جمعی میان اعضای یک جامعه دارد که حاصل پذیرش، درونی کردن نظام آموزشی و هنجاری یک جامعه و وجود تعلق اجتماعی (احساس ما بودن) و تراکمی از وجود تعامل گر میان افراد آن جامعه است (Azkia & Ghaffari, 2004).

جوزف بالار^۴: وی معتقد است امنیت بین‌المللی توسط امنیت داخلی و خارجی نظام‌های مختلف اجتماعی تأمین می‌شود و به طور کلی دامنه آن به شرایط خارجی بستگی دارد. کارشناسان به طور کلی از امنیت اجتماعی به امنیت داخلی تعبیر می‌کنند که نقش اصلی آن، تضمین قدرت ملت در نگهداری و حفظ نظم قانونی و تأکید بر هویت اصیل خود در زمان و مکان است (Short, 2013).

- فرانک آن و تراگرواف ان سیمونی^۵: امنیت ملی آن قسمت از خطمشی دولت را تشکیل می‌دهد که هدف آن فراهم آوردن شرایط ملی و بین‌المللی سیاسی مطلوب در جهت و یا گسترش ارزش‌های ملی حیاتی علیه متخاصمان و دشمنان بالقوه موجود می‌باشد (Brenner, 2003).

اقبال الرحمن: امنیت یک ملت دربرگیرنده وحدت سرزمین، ثبات رژیم، درک و شناخت سایر منابع ملی و بین‌المللی و تأمین و حفظ حیات ساکنان در برابر تهدیدات، عمل یا موقعیتی است (Afrough, 2001).

به طور کلی امنیت یکی از مسائل اساسی مطالعات اجتماعی و بنیان روابط اجتماعی محسوب می‌شود و این در حالی است که در حوزه جامعه‌شناختی خصوصاً در جامعه‌شناختی اثبات‌گرا، که تأکید بر حفظ نظم هنجاری و قانونی دارد، کمتر به مفهوم امنیت توجه شده است (Kolalahchian, 2014; Samadi, 2005). به کارگیری واژه امنیت دارای یک تاریخ طولانی است که ریشه آن به قدمت تاریخ بشر است. این واژه توسط سیسرو^۶

3. Richard Ulman

4. Jozef Balar

5. Frank Ann and Tragrove Ann Simone

6. Cicero

1. Buzhan

2. Arnold Wolfers

برابرنگری و برابر محوری، از فضای تهدیدنگری و تهدید محوری تمهیدات فاصله می‌گیرد، همچنین به‌جای تعریف اجتماعات در مقابل هم و تضمین هویت یکی به ازای تأکید بر حذف هویت دیگر، بر تعاملات دوجانبه در سطح چندگانه حیات تأکید می‌کند. بنابراین از یکه‌تازی قدرت و توانمندی‌های دولتی جهت تثبیت هویتی و بازدارندگی از هویت دیگر جدا شده و بستر تعاملات را در فضای مردم و جامعه ترسیم می‌کند (Navidnia, 2007).

توسعه پایدار: مفهوم توسعه پایدار از اوایل دهه ۱۹۸۰ که ده‌ها سال رشد لحام‌گسیخته به نام توسعه در قالب کیفیت محیط‌زیستی در مقیاس جهانی بروز کرد، خود را نشان داد (Parter & Ivanz, 2001). کمیسیون برانلند^۲ در سال ۱۹۸۷ مفهوم توسعه پایدار را این‌گونه تشریح کرده است: «توسعه پایدار، توسعه‌ای است که بتواند نیازهای نسل حاضر را بی آسیب رساندن به برآورده ساختن نیازهای نسل‌های آینده و سازگار با منافع آنها برآورده سازد». این تعریف توسط برک و ماتتا^۳ در سال ۱۹۹۹ با هدف ارزیابی پایداری در طرح‌های جامع، به این صورت بیان شد: توسعه پایدار، یک فرایند پویا در جوامع در حال پیشرفت جوامعی است که نیازهای نسل حاضر و آینده را از طریق بازسازی و تعادل بخشی محلی به سیستم‌های اجتماعی، اقتصادی و اکولوژیکی و پیوستن جریانات محلی به ارتباطات جهانی هماهنگ می‌سازند (Alshuwaikhat, 2018; Moldan & Bilhar, 2017).

توسعه پایدار دربرگیرنده اصولی است که شناخت و تحقق اصول آن، آینده‌ای روشن را نوید می‌دهد و عدم توجه و جهل نسبت به آن، اضمحلال و نابودی انسان و جهان اطرافش را در پی دارد. در توسعه پایدار به رشد اقتصادی و تحقق استانداردهای زندگی بهتر بدون از دست دادن منابع طبیعی کمیاب توجه می‌شود که در واقع همان تلاش برای حمایت از آینده در زمان حال می‌باشد (Zahedi, 2010).

متداول‌ترین تعریف از توسعه پایدار، تعریفی است که کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه (۱۹۸۷) ارائه داده است. کمیسیون مذکور، توسعه پایدار را بدین صورت تعریف می‌کند. توسعه‌ای که نیازمندی‌های نسل حاضر را بدون لطمه زدن به توانایی نسل‌های آتی در تأمین نیازهای خود برآورده می‌سازد (WCED, 2019). این تعریف دو مفهوم اصلی را در بردارد: الف) «نیاز»، به‌ویژه نیازهای اساسی مردم فقیر جامعه که لازم

و لاکرتیوس^۱ به یک حالت روان‌شناختی و فلسفی ذهنی یا احساس درونی آزاد شدن از حزن و اندوه تعریف شده و بعدها در تاریخ سلطه رومیان به عنوان یک مفهوم سیاسی رویکردی سیاسی به خود گرفت.

امنیت اجتماعی: مفهوم امنیت در فرهنگ‌های لغت، در امان بودن، آرامش و آسودگی، حفاظت در مقابل خطر (امنیت عینی و مادی)، احساس آزادی از ترس و احساس ایمنی (ذهنی و روانی) و رهایی از تردید و اعتماد به دریافت‌های شخصی می‌باشد (Amid, 1975). به عبارتی واژه امنیت به مفهوم رفع تهدیدات خطر، ترس و تردید و احساس ایمنی و آرامش تعریف می‌باشد که بیشتر مناسب سطح فردی است و علاوه بر این ممکن است امنیت در واقعیت وجود داشته باشد، اما بنا به دلایلی احساس امنیت وجود نداشته باشد و یا بالعکس، احساس امنیت باشد ولیکن، امنیت واقعی وجود نداشته باشد (Eftekhari, 2001).

امنیت اجتماعی در مطالعات امنیتی و ازجمله در مکتب کپنهاگ یکی از ابعاد پنج‌گانه امنیت ملی است و مرجع خویش را هویت گروه‌های اجتماعی بزرگ در جامعه می‌داند (Buzhan, 2008). امنیت اجتماعی جدای از امنیت ملی نیست و دغدغه‌های آن را به شکل دیگری در سر دارد. به همین جهت، در فضای تهدید محوری، موضوع طرح می‌کند و فقط به شیوه‌های مقابله توجه دارد.

امنیت ملی که با مرزها و قلمروهای سرزمینی، حاکمیت، ارتش و سایر وجوه سخت‌افزاری تعریف می‌شده امروزه وجوه نرم‌افزاری نیز یافته که هویت دولت، ملت و گروه‌های قومی و مذهبی از آن جمله‌اند. در امنیت اجتماعی بحث همزیستی اجتماعات در کنار یکدیگر مطرح است. امنیت اجتماعی در حکم پيله حمایتی برای اجتماعات است به‌گونه‌ای که به خسارت و زیان برای اجتماع دیگر منجر نشود، لذا مرجع امنیت اجتماعی، اجتماع خواهد بود (Saadati Aagholagh, 2017; Sam, 2012). منظور از اجتماع نیز مجموعه افرادی است که به جهت ویژگی‌های مشترک با یکدیگر پیوند خورده و به عنوان واحدی مستقل شناخته شده است. امنیت اجتماعی در جامعه‌شناسی از حصار محدود و کوچک امنیت اجتماعی مکتب کپنهاگ خارج می‌شود و با به رسمیت شناختن کلیه اجتماعات و نقش آفرینی تک‌تک آنها در سطح زندگی اجتماعی، به نحوه بازیگری آنها توجه می‌کند و با تمهیدات لازم در بستر

2. Brantland

3. Bruke & Manta

1. Lucretius

است اولویت بیشتری به آنها داده شود.

ب) «محدودیت» محدودیت در قالب استفاده از فناوری سازگار، برای حفظ منابع محیطی برای نسل‌های آتی است (Purvis & Grainger, 2004).

بعضی از اقتصاددانان محیط زیست نیز پایداری را بیشتر از جنبه‌های محیط‌زیستی نگریسته و در تعریف پایداری گفته‌اند: وضعیت پایدار، وضعیتی است که حداقل شرایط برای ثبات اکوسیستم‌ها و توانایی مقابله اکوسیستم با شوک‌ها را در طول زمان فراهم کند (WCED, 2019).

ابعاد توسعه پایدار: غالب محققان بنا بر تعریف گزارش برانتلند که در آن سه لایه توسعه، برابری، مساوات و حفاظت از محیط‌زیست مشخص شده، توسعه پایدار را در سه بعد اکولوژیکی یا محیط‌زیستی، اقتصادی و اجتماعی موردبررسی قرار می‌دهند. برخی دیگر از جمله زاکس، دو بعد مکانی و فرهنگی را به تفکیک اضافه می‌کنند. همچنین برخی مانند جیرارد^۱ (۱۹۹۵)، کومار^۲ و دیگران (۱۹۹۳) معتقد به بعد پایداری نهادی یا سیاسی در توسعه پایدار نیز هستند (Razdasht, 2011, Gawor, 2008; Saei, 2010;) (Giddens, 1990).

پایداری اکولوژیکی^۳: پایداری اکولوژیکی به معنی حفظ منابع پایه و انواع مرتبط در سطوحی که اختیارات آینده را سلب نکند و یا حفظ یا ارتقاء ظرفیت، کیفیت و انعطاف اکوسیستم است. این بعد از پایداری از طریق کاهش مصرف منابع و انرژی، کاهش حجم ضایعات، آلودگی‌ها و بازیافت آنها و یافتن فناوری‌های مناسب تقویت می‌شود (Zahedi, 2010).

پایداری اقتصادی^۴: این بعد بر حفظ یا ارتقاء شرایط اقتصادی، تأکید دارد، معیارهای اقتصادی، ارتباط ناگسستگی با فرایند شکل‌گیری سیاست‌های اقتصادی دارند و رفاه اقتصادی مبتنی بر ترکیبی از مؤلفه‌های اقتصادی مربوط، نظیر اشتغال رسمی و غیررسمی، بیکاری، سطوح اجاره یا رانت منابع (منابع خاص پایدار)، سطوح توزیعی برابری و سطوح بقاء در اقتصاد محلی و جهانی است (Mahdizadeh, 2009; Maoh et al., 2009). تخمین بهتر و مدیریت کارآتر منابع و جریان سرمایه‌گذاری‌ها، تضمین‌کننده این بعد خواهد بود.

پایداری اجتماعی^۵: تداوم تمدنی که در آن انسان‌ها، توزیع عادلانه بین اغنیاء و فقر را شاهد بوده و بهبود کیفیت زندگی حاصل آن است. کاهش تنش‌های اجتماعی، شیوه سازمان‌دهی سازگار با شرایط اجتماعی، برابری برای ناتوانان، زنان و گروه‌های نژادی، قومی، مذهبی، حقوق انسانی، آموزش و آگاهی‌های محیط‌زیستی، بهداشت و درمان و سرپناه مناسب برای همه، ترویج نقش خانواده و اجتماعات، حقوق سیاسی و مشارکت و ترویج ارزش‌های اجتماعی، از محورهای اصلی این بعد از توسعه پایدار هستند (Mckenzie, 2004).

پایداری فرهنگی^۶: تداوم و یافتن ریشه‌های درون‌زای الگوهای نوسازی و فرایندهایی که در روند تداوم فرهنگی تغییراتی به وجود می‌آورند. در این بعد، فرهنگ، مناسبات انسان با طبیعت و محیط را تعریف کرده، نگرش‌ها و باورهای فردی و اجتماعی در ارتباط با حفظ محیط‌زیست و پاسداری از ارزش‌های آن هستند (Mckenzie, 2004).

پایداری فضایی – مکانی: در این بعد، تشکل روستایی شهری متعادل‌تر و توزیع سکونتگاه‌ها و فعالیت‌ها با تأکید بر کاهش تمرکز در مادر شهرها، ممانعت از تخریب اکوسیستم‌های ناپایدار، صنعتی شدن غیرمتمرکز، حفظ تنوع زیستی در گونه‌های طبیعی، شیوه‌های کشت جدید و مولد بین زارعان کوچک و اشتغال روستایی غیر کشاورزی بهتر می‌باشند (Mckenzie, 2004).

پایداری نهادی: تداوم تأمین مناسب مالی، توانایی اداره و سازمان‌دهی بلندمدت، تصویب قوانین، تعیین دستگاه و نظام قانونی مناسب، ارتباط و هماهنگی نهادها و سازمان‌ها است که به‌عنوان پیش‌نیازی برای ابعاد قبلی مطرح می‌شود. پایداری نهادی به این معنی است که در طول زمان کاهش در کیفیت ترتیبات نهادی به وجود نخواهد آمد (Newman, 1999). این نکته به‌ویژه با توانایی مدیریت و تأثیر مقررات و آیین‌نامه‌ها ارتباط پیدا می‌کنند، قوانین و توانایی‌های سازمانی که تعامل و رفتار سرمایه‌های انسانی، اجتماعی، طبیعی و دست‌ساخت را تنظیم و هماهنگ می‌کنند، ابعاد توسعه پایدار نهادی را بیان می‌کنند (Hekmatnia, 2004).

پیوستگی و ارتباط ابعاد فوق: هر ارزیابی مبتنی بر مفهوم توسعه پایدار را مکلف می‌سازد تا همه وابستگی‌های متقابل را

5. Social Sustainability
6. Cultural Sustainability

1. Gerard
2. Kumr
3. Ecological Sustainability
4. Economic Sustainability

ج) انعطاف‌پذیری: در مسیر پایداری، نارسایی‌ها و موانعی از جانب محیط و نیز استفاده‌کنندگان از آن پیش می‌آید. یکی از ویژگی‌های توسعه پایدار، ظرفیت جامعه در واکنش به این‌گونه موانع طبیعی تحمیلی است و به تعبیری دیگر، انعطاف‌پذیری با قابلیت نظام برای ترمیم یا نگهداری سطح بهره‌وری در بی‌نظمی‌های کوتاه یا بلندمدت است. به صورت روشن، این ویژگی نیز همانند ویژگی پیشین در جهت استمرار تعادل موجود در عناصر طبیعت بوده و انعطاف‌پذیری، قابلیت نظام محیط‌زیستی به منظور مقابله با عدم تعادل‌ها یا برگرداندن وضعیت به حالت تعادل است (Farahanifard, 2007).

اصول توسعه پایدار

اگرچه پایداری در توسعه را همه قبول دارند، در اصول و ویژگی‌های آن اتفاق نظر وجود ندارد. پایداری بیشتر یک هدف سیاسی شده است. در تعریف اولیه گزارش براتلند دو اصل اساسی در توسعه پایدار عبارت‌اند از: اصل برابری درون نسلی و اصل برابری برون نسلی در تأمین نیازها. در ادبیاتی که بعداً این گزارش ایجاد گردید، این اصول بسط یافته و شامل: برابری بین نسل‌ها، برابری درون نسل‌ها (شامل، برابری اجتماعی، برابری جغرافیایی و برابری در حکومت)، حفاظت از محیط طبیعی (و زندگی در چارچوب ظرفیت تحمل آن)، استفاده حداقل از منابع غیرقابل تجدید، بقای اقتصادی و تنوع، جامعه خوداتکا، رفاه فردی و ارضاء نیازهای اساسی افراد جامعه، شده است (MacLaren, 1996).

اهداف کار کردی توسعه پایدار

کمیسیون جهانی محیط‌زیست و توسعه، برای توسعه پایدار (WCED, 2019) اهداف دقیق و وسیعی را در نظر گرفته است. طبق نظر این کمیسیون، اهدافی که در مفهوم توسعه پایدار مورد توجه می‌باشد، عبارت‌اند از:

۱. افزایش مداوم رشد
۲. تغییر کیفیت رشد
۳. رفع نیازهای ضروری برای اشتغال، غذا، انرژی، آب و بهداشت
۴. کنترل جمعیت در یک حد پایدار و حفاظت و نگهداری از منابع.

چالش‌های توسعه پایدار

امروزه، درک چالش توسعه پایدار یکی از مسائل اساسی است. این امر تنها در عباراتی چون محو اثرات و پیامدهای گذشته توسعه خلاصه نمی‌شود، بلکه همچنین مستلزم آن است که

در برگیرد؛ ثبات اکولوژیک، ثبات اقتصادی را ترویج کند که دارای تأثیری مثبت بر بهداشت و آموزش است و این مسئله به نوبه خود می‌تواند نرخ مولید را پایین آورده و در نتیجه فشار بر منابع محیط‌زیستی نظیر زمین و جنگل‌ها کاهش یابد؛ بنابراین توسعه پایدار بیش از همه یک مفهوم اجتماعی - اقتصادی است که محتوای آن بر اساس فرهنگ، زمان و دوراندیشی‌ها تغییر کرده و فقط با پذیرش یک رویکرد جامع قابل درک است (Razdasht, 2011). در حقیقت توسعه پایدار، ما را به ایجاد جامعه‌ای رؤیایی مافوق جامعه امروزی دعوت می‌نماید و به واقعیت سازی آن برای نسل‌های آتی تأکید می‌نماید (Pripco, 2005).

ویژگی‌های توسعه پایدار

الف) توسعه‌یافتگی: نخستین ویژگی و به تعبیری، لازمه توسعه پایدار، تحقق خود توسعه است تا از پایداری آن سخن رود. توسعه، جریان چندبعدی است که مستلزم تغییرات اساسی در ساختار اجتماعی، طرز تلقی مردم، نهادهای ملی، تسریع رشد اقتصادی، کاهش نابرابری و ریشه کن کردن فقر مطلق است. توسعه در اصل باید نشان دهد که مجموعه نظام اجتماعی، هماهنگ با نیازهای متنوع اساسی و خواسته‌های افراد و گروه‌های اجتماعی داخل نظام، از حالت نامطلوب، به یک زندگی بهتر (از نظر مادی و معنوی) سوق یابد. این هدف زمانی محقق می‌شود که منابع انسانی، فیزیکی و طبیعی در دسترس به صورت کارآمد و در جهت رسیدن به این هدف تخصیص داده شوند. استفاده کارآمد از منابع طبیعی، به معنای این است که هیچ گونه افراط و تفریطی در استفاده از آنان صورت نگیرد. رفتارهای بهره‌وران، بر اساس عدل باشد و هیچ گونه انحصار و تکثری در استفاده از آنان صورت نگیرد (Todaro, 1977).

ب) سلامت محیط‌زیست: گام دوم، فراهم ساختن محیط‌زیست سالم و جلوگیری از تخریب آن است زیرا حتی در صورتی که بتوانیم رشد اقتصادی را نیز محقق سازیم، بدون داشتن چنین محیطی، اسباب آسایش انسان فراهم نخواهد شد (Nasiripour, 2017)؛ بنابراین، یکی دیگر از ویژگی‌های توسعه پایدار، توجه اکید به مسائل محیط‌زیستی و رعایت شاخص‌های آن است. این ویژگی، در ادبیات توسعه پایدار به اندازه‌ای اهمیت دارد که کنار عدالت بین نسلی در بسیاری از منابع، توسعه پایدار را نیز تعریف کرده است.

پایایی این پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب مربوطه معادل ۰/۸۶ بوده است و جامعه آماری پژوهش شامل افراد ۲۰ تا ۵۴ سال ساکن در شهر خرم‌آباد بود که بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ برابر با ۷۰۴۱۷ نفر بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۸۴ نفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد و با پذیرش ۵ درصد خطا تعیین شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌ها نشان داد که ۱۷۳ نفر از پاسخگویان (۴۴/۸ درصد) زن و ۲۱۱ نفر (۶۴/۷ درصد) مرد هستند. در زمینه گروه سنی، بیشترین فراوانی برای گروه سنی ۳۰ تا ۳۴ سال است که معادل ۷۵ نفر یعنی ۱۹/۴ درصد و کمترین برای گروه سنی ۴۵ تا ۴۹ سال است که ۳۳ نفر معادل ۸/۵ درصد را شامل می‌شوند. در زمینه میزان تحصیلات، بیشترین فراوانی در گروه تحصیلی زیر دیپلم با فراوانی ۲۵/۶ درصد است همچنین کمترین میزان فراوانی مربوط به گروه تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر با فراوانی ۹/۸ درصد است. در زمینه میزان درآمد، بیشترین میزان فراوانی مربوط به پاسخگویانی بود که دارای درآمد یک تا یک و نیم میلیون با فراوانی ۳۵/۵ درصد بودند و کمترین میزان فراوانی مربوط به پاسخگویانی است که درآمد بالاتر از دو میلیون را دارند.

با عنایت به کفایت تعداد نمونه‌های موردبررسی که تعداد آنها ۳۸۴ نفر بوده است می‌توان توزیع داده‌های موردبررسی را نرمال فرض نمود و از روش‌های آمار پارامتریک استفاده نمود. لذا بررسی فرضیه‌های پژوهش به شرح ذیل می‌باشند.

فرضیه اول: شاخص‌های توسعه پایدار (بعد اقتصادی) شهری در احساس امنیت اجتماعی شهروندان نقش دارد.

در جدول (۱) اولین ستون از خروجی مقادیر R و R² را، نشان داده است. مقدار R برابر است با ۰/۷۹۲ که نشان‌دهنده همبستگی قوی بین دو متغیر و به عبارتی، شدت همبستگی بین دو شاخص بعد اقتصادی از شاخص‌های توسعه پایدار و احساس امنیت اجتماعی وجود دارد را نشان داد.

محیط در مقابل خطراتی که ممکن است در آینده تهدیدگر آن باشند نیز حفاظت شود. طبق بیان کومار رانجید^۱ چالش پایداری در ارتباط با دو بحث اساسی است:

✓ ما اولاً نیازمند کسب دانش جدید برای یافتن به منابع جدید اطلاعات، به منظور افزایش دیدمان و برای کسب بینایی نو در درک چالش‌ها و الزامات پایداری می‌باشیم (Kumar et al., 1999).

✓ ثانیاً ما نیازمند کشف دیدگاه‌ها و استراتژی‌های خاص، وسایل جدید، تکنیک‌ها و ارتباطات به‌منظور توسعه جامع بوده و نیازمند مدیریت مناسب در تصمیم‌گیری‌ها و فرایندهای مربوطه در امر پایداری هستیم.

طبق گفته جنیفر البوت، ایده‌های اساسی در خصوص چالش‌های توسعه پایدار عبارت‌اند از:

۱. نابرابری در دسترسی مردم به منابع و شیوه‌های استفاده از آنها تهدیدی جدی برای توسعه پایدار در آینده محسوب شده و حتی از رشد جمعیت نیز مهم‌تر می‌نماید.

۲. الگوها و فرایندهای کنونی توسعه، ناپایدار بوده و قادر به محدود کردن رشد جمعیت، بهبود وضع بهداشت و کاهش امراض و از بین بردن مرگ‌های زودرس، خصوصاً در کشورهای درحال توسعه نمی‌باشند.

۳. دسته‌ای از مشکلات محیطی، تحت عنوان مشکلات جهانی در طول مرزهای ملی و سرتاسر جهان گسترده شده و تمامی جوامع جهانی را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

۴. نیاز دائمی به تولید در داخل نظام سرمایه‌داری باعث فشار بیش‌ازحد به محیط سرتاسر جهان می‌گردد.

۵. تنها یک سیستم خاص و یا دولت بخصوص نمی‌تواند محیط را حفظ کرده و از آلودگی آن جلوگیری نماید. توسعه پایدار یک همت و همکاری جهانی می‌طلبد (Eliot, 2003).

روش پژوهش

در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات از روش پیمایشی استفاده شده و تحقیق از نظر ماهیت و روش توصیفی می‌باشد. در این تحقیق، ابتدا به شناسایی شاخص‌های توسعه پایدار و شناسایی ابعاد امنیت اجتماعی پرداخته شد. در مرحله بعد از پرسشنامه محقق ساخته که دارای ۵۵ گویه پنج گزینه‌ای بود و برای سنجش هر متغیر نیز حدود پنج گویه در نظر گرفته شده بود جهت جمع‌آوری داده‌ها استفاده شده است. برای سنجش

جدول ۱. نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین توسعه پایدار شهری و احساس امنیت اجتماعی**Table 1.** Results of Pearson correlation test between the development of urban sustainable economy and of social security feeling

مدل Model	R	R 2	تعدیل‌شده R2 Modified R2	تخمین خطای استاندارد Standard error estimation
1	0.792a	0.627	0.623	0.94967

جدول ۲. تحلیل رگرسیون نقش توسعه پایدار بعد اقتصادی شهری در احساس امنیت**Table 2.** Regression analysis between sustainable development of urban economic dimension on the sense of security

مدل Model		ضرایب استاندارد نشده Not standardized coefficients		ضرایب استاندارد شده Standardized coefficients	T	Sig.
		B	خطای استاندارد Standard Error	Beta		
1	مقدار ثابت Constant	7.088	.417		17.013	0.000
	احساس امنیت اجتماعی Feeling of social security	0.285	0.022	0.792	13.031	0.000

بین دو متغیر و به عبارتی، شدت همبستگی بین دو شاخص بعد اجتماعی از شاخص‌های توسعه پایدار و احساس امنیت اجتماعی دارد. بر اساس اطلاعات مندرج در جدول شماره ۴، با توجه به اینکه سطح معنی‌داری حاصل شده کمتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه می‌توان گفت که این متغیر بعد اجتماعی از شاخص‌های توسعه پایدار روی احساس امنیت اجتماعی، موثر بوده است.

همان‌طور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود، با توجه به اینکه سطح معنی‌داری حاصل شده کمتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه می‌توان گفت که این متغیر بعد اقتصادی از شاخص‌های توسعه پایدار روی احساس امنیت اجتماعی، تأثیر گذار بوده است.

فرضیه دوم: شاخص‌های توسعه پایدار (بعد اجتماعی) شهری در احساس امنیت نقش دارند.

در جدول (۳) مقدار R برابر با ۰/۶۰۳ اشاره به همبستگی قوی

جدول ۳. نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین توسعه پایدار اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی**Table 3.** Results of Pearson correlation test between the development of social urban sustainability and social security feeling

مدل Model	R	R2	تعدیل‌شده R2 Modified R2	تخمین خطای استاندارد Standard error estimation
2	0.603a	0.364	0.357	1.24057

جدول ۴. تحلیل رگرسیون بین توسعه پایدار بعد اجتماعی شهری روی احساس امنیت**Table 4.** Regression analysis between sustainable development of urban social dimension on the sense of security

مدل Model		ضرایب استاندارد نشده Not standardized coefficients		ضرایب استاندارد شده Standardized coefficients	T	Sig.
		B	خطای استاندارد Standard Error	Beta		
2	مقدار ثابت Constant	4.777	1.008		4.738	0.000
	احساس امنیت اجتماعی Feeling of social security	0.277	0.036	0.603	7.596	0.000

فرضیه سوم: شاخص‌های توسعه پایدار (بعد اکولوژیک) شهری در احساس امنیت نقش دارند.

در جدول (۵) مقدار R برابر است با ۰/۷۲۹ و اشاره به همبستگی قوی بین دو متغیر و به عبارتی، شدت همبستگی بین دو شاخص بعد اکولوژیک از شاخص‌های توسعه پایدار و

احساس امنیت اجتماعی دارد. همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، با توجه به اینکه سطح معنی‌داری حاصل‌شده کمتر از ۰/۰۱ است، در نتیجه می‌توان گفت که این متغیر بعد اکولوژیک از شاخص‌های توسعه پایدار روی احساس امنیت اجتماعی، تأثیر گزار بود.

جدول ۵. نتایج آزمون همبستگی پیرسون بین توسعه اکولوژیک پایدار شهری و امنیت اجتماعی

Table 5. Results of Pearson correlation test between ecological development of urban sustainability and social security

مدل	R	R2	R2 تعدیل شده Modified R2	تخمین خطای استاندارد Standard error estimation
3	0.729a	0.532	0.527	1.06406

جدول ۶. تحلیل رگرسیون بین توسعه پایدار بعد اکولوژیک شهری روی احساس امنیت

Table 6. Regression analysis between sustainable development of urban ecological dimension on the sense of security

مدل Model	ضرایب استاندارد نشده Not standardized coefficients	خطای استاندارد Standard Error	ضرایب استاندارد شده Standardized coefficients Beta	T	Sig.
	B				
3	مقدار ثابت Constant	6.0896	0.597	10.206	0.000
	احساس امنیت اجتماعی Feeling of social security	0.513	0.048	10.710	0.000

پایدار، بهبود سطح زندگی، اداره بهتر اکوسیستم‌ها و آینده امن است. پایداری در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیک مستلزم به کارگیری سیستم کارآمد با قدرت کافی برای رسیدن به اهداف مذکور است. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر شاخص‌های توسعه پایدار شهری بر امنیت اجتماعی شهروندان بوده است.

علاوه بر موارد فوق، همان‌گونه که در صفحات پیشین مقاله نیز اشاره شد کمیسیون جهانی محیط‌زیست نیز اهدافی را برای توسعه پایدار کشورها به شرح ذیل بیان داشته است که نتایج حاصل از تحقیق نیز گامی در راستای این اهداف بوده است.

۱. افزایش مداوم رشد
۲. تغییر کیفیت رشد
۳. رفع نیازهای ضروری برای اشتغال، غذا، انرژی، آب و بهداشت
۴. کنترل جمعیت در یک حد پایدار و حفاظت و نگهداری از منابع.

فرضیه اصلی: شاخص‌های توسعه پایدار شهری در احساس امنیت اجتماعی نقش دارند.

با توجه به اینکه در قسمت‌های قبلی رابطه بین هر کدام از شاخص‌های توسعه پایدار شهری (بعد اقتصادی، بعد اجتماعی، بعد اکولوژیک) و احساس امنیت اجتماعی معنی‌دار حاصل شد، در نهایت نتیجه گرفته شد که به‌طور کلی رابطه بین شاخص‌های توسعه پایدار شهری بر امنیت اجتماعی شهروندان شهر خرم‌آباد معنی‌دار است.

بحث و نتیجه‌گیری

برقراری امنیت در فضای شهری یا روستاها مسئله‌ای است که از روزگاران قدیم مورد توجه قرار گرفته است. یکی از شاخص‌های یک حکومت خوب ایجاد امنیت در قلمرو بوده است. با این حال امروزه مفهوم امنیت تنها امنیت جانی و مالی را در برنمی‌گیرد، هرچند امروز هم این بعد از امنیت بسیار پراهمیت است لیکن امنیت فکری و روانی مسئله‌ای است که بیش‌ازپیش اهمیت یافته است. از طرفی، هدف اصلی توسعه

ناتوانی طبقات فرودست و تبعیض بین گروه‌های مختلف اجتماعی قرار دارد. پس بایستی تلاش کرد تا از طریق این مؤلفه‌ها نیز احساس امنیت را در شهروندان افزایش داد.

ازجمله ابعاد دیگر توسعه پایدار که در پژوهش موردبررسی قرار گرفت بعد پایداری اکولوژیکی بود. نتایج پژوهش نشان داد که این بعد که دربرگیرنده مؤلفه‌هایی همچون حفظ منابع پایه و ظرفیت و کیفیت اکوسیستم جامعه و توجه به محیط از طریق کاهش مصرف منابع محیط‌زیستی و انرژی و کاهش حجم ضایعات و کاهش آلودگی‌های محیط‌زیستی و بازیافت منابع تجدید پذیر و ایجاد فناوری‌های مناسب محیط‌زیستی و حفظ محیط‌زیست از جمله منابع طبیعی و جنگل‌ها و مراتع می‌باشد نیز می‌تواند بر احساس امنیت شهروندان مؤثر باشد. لذا مدیران شهری نمی‌توانند بدون توجه به این بعد و مؤلفه‌های اساسی آن امنیت شهروندان را ارتقاء بخشند.

درمجموع یافته‌های پژوهش نشان داد که ابعاد سه‌گانه موردبررسی یعنی بعد اکولوژیکی، بعد اجتماعی و بعد اقتصادی می‌توانند تأثیرات بسیاری بر احساس امنیت شهروندان داشته باشند و مدیران و برنامه ریزان توسعه شهری نباید از نقش این ابعاد در این زمینه غافل باشند.

با عنایت به نتایج حاصله، پیشنهادهای پژوهش عبارت‌اند از:

۱. ایجاد فرصت‌های شغلی بیشتر برای جوانان و ارتقای وضعیت اقتصادی و اجتماعی آنها
۲. برگزاری برنامه‌های آموزشی در زمینه کسب مهارت‌های زندگی و شیوه مقابله با تعارضات فرهنگی و اجتماعی و شخصی در افراد. این برنامه‌ها می‌تواند از تنش‌هایی که افراد گاهی دچار آن می‌شوند جلوگیری کند و زمینه‌های درگیری بین افراد را کاهش دهد.
۳. ایجاد امکانات بهداشتی بیشتر مانند درمانگاه و بیمارستان‌های دولتی در شهر برای ایجاد احساس رضایت در بین شهروندان و تسریع بخشیدن فرایند درمان بیماران و کاهش هزینه‌های آنها و
۴. حفاظت از منابع طبیعی و طبیعت خرم‌آباد و جلوگیری از نابودی آنها.

همان‌طور که نتایج پژوهش نشان می‌دهد داده‌های پژوهش تأثیر شاخص‌های توسعه پایدار را بر احساس امنیت تأیید کرد. به عبارت دیگر هر سه بعد اقتصادی، اجتماعی و اکولوژیکی توسعه پایدار بر احساس امنیت شهروندان تأثیر مثبت داشته‌اند.

همان‌گونه که در صفحات قبل نیز تشریح گردید بعد اقتصادی بر حفظ و ارتقاء شرایط اقتصادی جامعه تأکید داشته بیانگر وضعیت اقتصادی مردم می‌باشد. بر اساس یافته‌های پژوهش مؤلفه‌های اقتصادی همچون اشتغال، تورم، بیکاری سطوح اجاره یا رانت منابع یا منابع خاص پایدار و همچنین سطوح توزیع درآمد و وضعیت برابری می‌تواند به بهتر شدن یا بدتر شدن و احساس امنیت در شهروندان منجر گردد. به بیان دیگر دست‌اندرکاران اقتصاد شهری بایستی با رصد دقیق اقتصاد شهری و مؤلفه‌های آن از قبیل اشتغال و سرمایه‌گذاری و همچنین مدیریت مؤثر منابع درآمد شهری و جریان سرمایه‌گذاری به بهبود وضعیت امنیتی شهروندان کمک کنند (Rezvani, 2008: 6; Razavian, 2010: 1).

از سوی دیگر نتایج پژوهش نشان داد بهبود وضعیت اجتماعی و فرهنگی شهر و کاهش شکاف طبقاتی بین اغنیا و فقرا و همچنین کاهش تنش‌های اجتماعی و شیوه سازمان‌دهی و سازگاری با شرایط اجتماعی و همچنین وضعیت برابری در بین افراد ناتوان و وضعیت برابری در بین گروه‌های نژادی، قومی و مذهبی و همچنین رعایت حقوق انسانی در جامعه و وضعیت آموزش در جامعه و در دسترس بودن آن برای همه به‌طور یکسان و میزان آگاهی‌های محیط‌زیستی و وضعیت بهداشت و درمان و خدمات اجتماعی و همچنین مسکن و وضعیت سرپناه برای افراد جامعه همه و همه از عوامل اجتماعی هستند که می‌توانند موجبات بهتر شدن یا بدتر شدن وضعیت امنیت شهری را فراهم آورند. مسئولان و دست‌اندرکاران امور اجتماعی شهر نیز بایستی به خاطر داشته باشند که با بهبود وضعیت متغیرهای فوق‌الذکر می‌توان آسایش و رفاه شهروندان را افزایش داده و امنیت آنها را بهبود بخشید. به عبارت دیگر ریشه بسیاری از ناامنی‌های شهری و خطراتی که شهروندان را تهدید می‌کند در تبعیض و اختلاف طبقاتی،

References

Afrough, E. (2001). "Religious and critical attitudes to major political concepts". Tehran: Culture & Knowledge Publication. [In Persian]

Alshuwaikhat, H.M., Abubakar, I.R., Aina, Y.A., Adenle, Y.A. & Umair, M. (2017). "The development of a GIS-Based model for campus sustainability assessment". *Sustainability*, 9(3), 439.

- Amid, H. (1975). "Farhang Amid". Tehran: Javidan Publications.
- Azkiya M., Ghaffari, Gh. (2004). "Sociology of Development". Tehran: Keyhan Publication. [In Persian]
- Brenner, R.F. (2003). "Writing As Resistance: Four Women Confronting the Holocaust". Edith Stein, Simone Weil, Anne Frank, and Etty Hillesum, Amazon Book Clubs.
- Buzan, B. (2008). "Change and Insecurity reconsidered, in Stuart craft and Terriff(eds) ". *Critical Refelections on security and change*, London: Frank press.
- Buzan, B. (2008). "People, States, and Fear: an agenda for international security studies". *Tehran: Research Centre of Strategic Studies*. [In Persian]
- Chalbi, M. (1996). "Sociology of order (theoretical description and analysis of social order)". *Tehran: Nei Publication*. [In Persian]
- Eftekhari, A. (2001). "The riddle of public safety, an introduction to the new position of the police in society, proceeding of Exploring various aspects of public security and policing". *Tehran: Tehran University*. [In Persian]
- Egger, S. (2005). "Determining a sustainable city model". *Environmental Modelling & Software*, 21(9), 1235-1246.
- Eghbali Nezhad, F. (2017). "The effect of sustainable development indicators on the quality of urban life) Case study: District 1, District 22 of Tehran Municipality". *Master Thesis, Faculty of Humanities, Department of Management, Safadasht Branch of Azad University*. [In Persian]
- Eliot, J. (2003). "An Introduction to Sustainable Development". Translated by Esmail Karami, Zanjan: *Zanjan University Press*. [In Persian]
- Farahanifard, S. (2007). "Sustainable development based on justice". *Journal of Islamic Economics*, 19, 15-35. [In Persian]
- Gawor, L. (2008). "Globalization and its alternatives: Antiglobalism, alterglobalism and idea of sustainable development". *Sustainable Development*, 16, 126-134.
- Giddens, A. (1990). "The consequences of modernity". *Cambridge: Polity Press*.
- Gills, D. S. (2002). "Economic globalization and women in Asia: Challenges and responses". *London: Routledge, UNESCAP*.
- Hall, P. (1993). "Toward Sustainable, Live able and Innovative Cities for 21 Set Century". *In Proceeding of the Third Conference of the World Capitals*, Tokyo, pp 22-28.
- Hassanzadeh, M. (2016). "Measuring and evaluating the effective indicators of urban planning in urban livability with a sustainable development approach (Case study: Four areas of Kerman) ". *Master Thesis in Geography and Urban Planning*. [In Persian]
- Haughton, G. (1997). "Developing sustainable Urban development models". *Journal of Cities*, 14(4), 31-47.
- Hekmatnia, H. (2004). "Spatial planning of sustainable development of Yazd city". Ph.D. Thesis, Yazd University.
- Hezar Jaribi, J. & Safari Shali, R. (2019). "Anatomy of Social Welfare". *Tehran: Culture and Society Publications*. [In Persian]
- Kazemian Shirvan, Gh. (2014). "The Appropriate Model of Urban Management System in Iran". *Master Thesis in Urban and Regional Planning, Shahid Beheshti University*. [In Persian]
- Kolahchian, M. (2014). "Strategies for Achieving Social Security, Proceedings of the Social Security Conference, NAJA Social Deputy". Tehran: *Golpouyeh Publications*. [In Persian]
- Kumar, R., Manning Edward W., & Murck, B. (1999). "The challenge of Sustainability". *The space Repository, Canada: University of Toronto*.
- Lample, H. (2005). "Lise-Aurore, the social dimension of sustainable development and

- mining industry, Minerals and Metals sector". *natural resources Canada*.p:11
- Lotfi, M. (2016). "Evaluation and Analysis of Sustainable Urban Development Indicators (Case Study: Koohdasht County)". *M.Sc. Thesis, Neighborhood University*. Tehran: Sociologists Publishing. [In Persian]
- Maclaren, V. W. (1996). "Urban Sustainability Reporting", *Journal of the American planning Association*, 62(2), 13-27.
- Mahdizadeh, Sh. (2009). "Television, audience and attitude", *Iranian Journal of Sociology*, 6(4), 33-49. [In Persian]
- Maoh, H. & Kanaroglou, P. (2009). "A Tool for Evaluating Urban Sustainability via Integrated Transportation and Land Use Simulation Models". *Environnement Urban/ Urban Environnement*, 3, 28- 49.
- Mckenzie, S. (2004). "social sustainability: toward some definition, Hawake Research Institute". *University of South Australia, Magill, South Australia*.p:1.
- Moldan, B., & Bilhar, M. (2013). "Sustainable Development Indicators, translated by Neshat Haddad Tehrani and Nasser Moharramnejad". *Tehran: Environmental Protection Agency Publications*.
- Nasiripour, E. (2017). "Spatial planning of a healthy city model with emphasis on sustainable urban development indicators (Case study: Kerman city)". *Master Thesis, Faculty of Literature and Humanities, Department of Geography and Urban Planning*. [In Persian]
- Navidnia, M. (2007). "Social Security". Tehran: Institute for Strategic Studies Publications. [In Persian]
- Newman, W.G. P. (1999). "Sustainability and cities: extending the metabolism model". *Landscape and Urban Planning*, 44, 219-226.
- Parter, R., & Ivanz, S. L. (2001). "City in the developing world". Translated By Irandoost, Kiumarsh. Dehghan, Mehdi. Ahmadi, Mitra, Tehran: Publications of the Organization of Municipalities and Rural Affairs, Ministry of Interior.
- Pearce, J. A., & Robinson, R. B. (2011). "Strategic Management". *Singapore: McGraw Hill International Edition*.
- Pripco, C. (2005). "Sustainable Development". Available at www.ingham.org/Ce/CED/article.
- Purvis, M., & Grainger, A. (2004). "Exploring sustainable Development, Geographical perspectives". *Earthcan publication Limited, First Published By Earthcan in UK and USA*.
- Rahmani, M. (2013). "Investigating and Presenting Strategies for Improving the Sustainability of Historic Sites, (a Step Towards Sustainable Urban Development)". *Master Thesis, Faculty of Architecture and Urban Planning, University of Arts*. [In Persian]
- Razavian, M. T. (2010). "Urban Development Management". Second Edition, Tehran: Peyvand no Publication. [In Persian]
- Razdasht, A. (2011). "Analysis of indicators of sustainable urban development in small cities Case: City: Dehdasht". *Master Thesis in Management, Sistan and Baluchestan University*. [In Persian]
- Razdasht, A., Yaghfoori, H., & Maleki, A. (2012). "Comparison of sustainability indicators of Kohedasht city with the average urban system of the country with emphasis on sustainable urban development". *Journal of Environmental Management*, 8, 27-41. [In Persian]
- Rezvani, N. (2008). "Improving urban management". *Tehran: Office of Studies and Planning of the Ministry of Interior*. [In Persian]
- Saadati Aghbolagh, A. (2017). "Investigating the relationship between the level of social acceptance and the sense of social security of the citizens of Tabriz". *Master Thesis, Faculty of Law and Social Sciences, University of Tabriz*. [In Persian]
- Saei, A. (2010). "An Introduction to Understanding the Economic and Political Problems of the Third World". *Tehran:*

- Ghoomes Publication*. [In Persian]
- Sam Aram, E. (2012). "Investigating the relationship between social health and social security with emphasis on police-centered approach". *Journal of Social Order*, 1(1), 33-47. [In Persian]
- Samadi, J. (2005). "Study of Social Security in Sanandaj". Master Thesis in Sociology, Faculty of Social Sciences, University of Tehran. [In Persian]
- Sarookhani, B., & Navidnia, M. (2008). "Investigating the social security of the family and residence in Tehran". *Social Welfare Quarterly*, 22, 173-196. [In Persian]
- Sharifnejad, J. (2011). "Evaluation of the role of social factors in the development of urban sustainability (Case study of Alanshahr, Tabriz)". PhD Thesis, Department of Geography and Urban Planning, Islamic Azad University, Central Tehran Branch. [In Persian]
- Shokouei, H., Kazemi Mohammadi, S. M. (2010). "Socio-Economic Components of Sustainable Urban Development, Case Study of Qom". *The First Conference on Sustainable Development Management in Urban Areas*. [In Persian]
- Short, J. R. (2013). *Urban Order (An Introduction to Cities, Culture and Power)*. translated by Ismail Chavoshi, Tehran: Tarbiat Moallem University Press.
- Smith, P. (2005). "Symbolic Meaning in Contemporary Cities". in *Elastics*, 232.
- Soltanipour, F. & Damari, B. (2016). "The Situation of Sustainable Development in Iran". *Scientific Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research*, 14(4), 1-14.
- Todaro, M.P. (1977). "Economic development in the Third World: An introduction to problems and policies in a global perspective". *London: Longman*.
- Torkamani, A. (2007). "Explaining the decline of social capital". *Social Welfare Quarterly*, 6(23), 5-23. [In Persian]
- World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). "Our Common Future". *Oxford: Oxford University Press*.
- Zahedi, Sh. (2010). "Green management an effective approach toward sustainable development". *Innovators and Coastal Tourism Symposium, Rethinking Coastal Tourism Development: The Importance of Innovators in Times of Climate Change & Economic Crisis*, Stanford University, USA.

COPYRIGHTS

© 2021 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)